

Національна академія правових наук України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

Заснований у 1993 році
Періодичність випуску – 4 номери на рік

Том 25, № 1
2018

Харків
«Право»
2018

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 7 від 28 березня 2018 р.)*

Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія КВ № 19889-9689Р від 09.04.2013 р.

**Видання внесено до Переліку
наукових фахових видань у галузі юридичних наук**
(наказ МОН України № 241 від 09.03.2016 р.)

Видання включено до міжнародної наукометричної бази
Index Copernicus International
(Варшава, Польща)

Вісник Національної академії правових наук України / редкол.: О. В. Петришин та ін. – Харків : Право, 2018. – Т. 25, № 1. – 240 с.

Засновники:

Національна академія правових наук України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Видавець:

Національна академія правових наук України

Відповідальний за випуск

О. В. Петришин

Матеріали друкуються українською, російською та англійською мовами

Адреса редакційної колегії: 61024, Харків, вул. Пушкінська, 70, Національна академія правових наук України. Тел. (057) 707-79-89

Офіційний сайт: visnyk.kh.ua

e-mail: visnyk_naprunu@ukr.net

National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Yaroslav Mudryi National Law University

JOURNAL

OF THE NATIONAL ACADEMY
OF LEGAL SCIENCES OF UKRAINE

Founded in 1993

Periodicity – 4 issues per year

Volume 25, Issue 1
2018

Kharkiv
«Pravo»
2018

*Recommended for publication by the academic Council
Yaroslav Mudryi National Law University
(Protocol № 7 dated 28 March 2018)*

The certificate of state registration
KB № 19889-9689P date 09.04.2013.

**Journal included in the List
of scientific professional publications in the field of legal Sciences**
(the order of MES of Ukraine No. 241 dated on 09.03.2016)

Journal included in the international scientometric databases
Index Copernicus International
(Warsaw, Poland)

Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine / editorial board:
O. V. Petryshyn et al. – Kharkiv : Pravo, 2018. – Vol. 25, № 1. – 240 p.

The founders:
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Yaroslav Mudryi National Law University

Publisher:
National Academy of Legal Sciences of Ukraine

Responsible for the release of
O. V. Petryshyn

Materials are published in Ukrainian, Russian and English

The Editorial Board address: 61024, Kharkiv, 70 Pushkinska Street, National Academy of Legal Sciences of Ukraine. Ph.: (057) 707-79-89

Official website: visnyk.kh.ua
e-mail: visnyk_naprunu@ukr.net

НАУКОВА РАДА ВІСНИКА

Василь Тацій – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України та НАПрН України (голова наукової ради) (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Юрій Баулін – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Юрій Битяк – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Вячеслав Борисов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України, Україна);

Володимир Гарашук – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Голіна – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Гончаренко – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Микола Іншин – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна);

Оксана Капліна – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Сергій Ківалов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний університет «Одеська юридична академія», Україна);

Вячеслав Комаров – кандидат юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Олександр Крупчан – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, Україна);

Микола Кучерявенко – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Василь Нор – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна);

Олена Орлюк – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, Україна);

Микола Панов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Пилипчук – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Україна);

Сергій Прилипко – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Україна);

Петро Рабінович – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна);

Вячеслав Рум'янець – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Олександр Святоцький – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (видавництво «Право України», Україна);

Анатолій Селіванов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Верховна Рада України, Україна);

Інна Спасибо-Фатєєва – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Тихий – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Юрій Шемшученко – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України та НАПрН України (Інститут держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, Україна);

Михайло Шульга – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВІСНИКА

Олександр Петришин – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (голова редакційної колегії) (Національна академія правових наук України, Україна);

Юрій Барабаш – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Валентина Борисова – кандидат юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Анатолій Гетьман – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Богдан Головкін – доктор юридичних наук, доцент (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Костянтин Гусаров – доктор юридичних наук, професор (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Наталія Гуторова – доктор юридичних наук, професор (Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Журавель – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Дмитро Задихайло – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Анатолій Коструба – доктор юридичних наук, доцент (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна);

Наталія Кузнєцова – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна);

Василь Лемак – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Ужгородський національний університет, Україна);

Ірина Лукач – доктор юридичних наук, професор (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна);

Дмитро Лук'янов – доктор юридичних наук, доцент, член-кореспондент НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Сергій Максимов – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Іван Назаров – доктор юридичних наук, доцент (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Василь Настюк – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Мар'яна Пленюк – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник (Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, Україна);

Світлана Серьогіна – доктор юридичних наук, доцент, член-кореспондент НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Валерій Шенітько – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Ольга Шило – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Іван Яковюк – доктор юридичних наук, професор (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Олег Ярошенко – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Юрген Базедов – професор (Інститут іноземного та міжнародного приватного права імені Макса Планка, Німеччина);

Вільям Еліот Батлер – професор (Школа права, Університет штату Пенсильванія, США);

Станіслав Бука – професор (Балтійська міжнародна академія, Латвія);

Чаба Варга – професор (Інститут правових досліджень, Угорська академія наук, Угорщина);

Томас Давуліс – професор (Юридичний факультет, Вільнюський державний університет, Литва);

Танел Керікмає – професор (Школа права, Талліннський технічний університет, Естонія);

Райнер Кульмс – професор (Інститут іноземного та міжнародного приватного права імені Макса Планка, Німеччина);

Йошіке Курумисава – професор (Школа права, Університет Васеда, Японія);

Снеголе Матюльєне – професор (Університет імені Миколаса Ромеріса, Литва);

Ізабела Скомерська-Муховська – професор (Лодзинський університет, Польща);

Кирило Томашевський – доктор юридичних наук, доцент (Центр трудового права Міжнародного університету «МИТСО», Республіка Білорусь);

Ханс Іоахім Шрамм – професор (Інститут Східного права Університету технології, бізнесу і дизайну, Німеччина);

Томас Жиаро – професор (Варшавський університет, Польща);

Теофіль Асслер – професор (Університет Страсбурга, Франція);

Катерін Меа – професор (Лісабонський університет, Португалія).

SCIENTIFIC COUNCIL OF THE HERALD

Vasyl Tatsii – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine and the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Chairman of the Scientific Council) (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Yurii Baulin – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Yurii Bytiak – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Viacheslav Borysov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute for Study of Crime Problems named after Academician V. V. Stachys of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Volodymyr Garashchuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Golina – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Goncharenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Mykola Inshyn – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine);

Oksana Kaplina – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Sergii Kivalov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The National University «Odessa Academy of Law», Ukraine);

Viacheslav Komarov – Candidate of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Oleksandr Krupchan – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute of Private Law and Entrepreneurship named after Academician F. G. Burchak of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Mykola Kucheriavenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Vasyl Nor – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine);

Olena Orliuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute of Intellectual Property of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Mykola Panov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Pylypchuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute of Informatics and Law) of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Sergii Prylypko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (High Qualification Commission of Judges of Ukraine, Ukraine);

Petro Rabinovych – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine);

Viacheslav Rumiantsev – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Oleksandr Sviatotskyi – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Publishing House «Law of Ukraine», Ukraine);

Anatolii Selivanov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Verkhovna Rada /Supreme Council/ of Ukraine, Ukraine);

Inna Spasybo-Fateieva – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Tykhyi – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Yurii Shemshuchenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine and National Academy of Legal Sciences of Ukraine (V.M.Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukraine);

Mykhailo Shulga – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine).

EDITORIAL BOARD OF THE HERALD

Oleksandr Petryshyn – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Chairman of the Editorial Board) (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Yurii Barabash – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Valentyna Borysova – Candidate of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Anatolii Getman – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Bogdan Golovkin – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Konstantyn Gusarov – Doctor of Juridical Science, Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Nataliia Gutorova – Doctor of Juridical Science, Professor (Poltava Law Institute of the Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Zhuravel – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Dmytro Zadykhailo – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Anatolii Kostruba – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ukraine);

Nataliia Kuznietsova – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine);

Vasyl Lemak – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Uzhgorod National University, Ukraine);

Iryna Lukach – Doctor of Juridical Science, Professor (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine);

Dmytro Lukianov – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Sergii Maksymov – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Ivan Nazarov – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Vasyl Nastiuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Mariana Pleniuk – Doctor of Juridical Science, Senior Research Associate (Scientific and Research Institute of Private Law and Entrepreneurship named after Academician F. G. Burchak of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Svitlana Seriogina – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Valerii Shepitko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Olga Shylo – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Ivan Yakoviuk – Doctor of Juridical Science, Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Oleg Yaroshenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Jürgen Basedow – Professor (Max Planck Institute for Foreign and International Private Law, Germany);

William Eliot Butler – Professor (School of Law, University of Pennsylvania, USA);

Stanislav Buka – Professor (Baltic International Academy, Latvia);

Csaba Varga – Professor (Institute of Legal Studies, Hungarian Academy of Sciences, Hungary);

Tomas Davulis – Professor (Faculty of Law, Vilnius State University, Lithuania);

Tanel Kerikmäe – Professor (School of Law, Tallinn Technical University, Estonia);

Rainer Kulms – Professor (Max Planck Institute for Foreign and International Private Law, Germany);

Yoshiike Kurumisawa – Professor (School of Law, Waseda University, Japan);

Snieguolė Matulienė – Professor (University of Mykolas Romeris, Lithuania);

Isabela Skomerska-Mukhovska – Professor (University of Lodz, Poland);

Kyrylo Tomashevskyy – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (Labor Law Center of the International University «MITSO», Republic of Belarus);

Hans Joachim Schramm – Professor (Institute of Eastern Law of the University of Technology, Business and Design, Germany);

Tomasz Giaro – Professor (Warsaw University, Poland);

Théo Hassler – Professor (University of Strasbourg, France);

Catherine Maia – Professor (University of Lisbon, Portugal).

СПОСОБИ ЗАХИСТУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК ВІД «ПАРАЗИТИЧНОГО» ВИКОРИСТАННЯ

Анотація. Відсутність в українському законодавстві єдиного чіткого переліку способів захисту права інтелектуальної власності на знаки товарів і послуг, а також низька частота застосування або недостатня ефективність окремих передбачених законодавством способів захисту (зокрема, відшкодування моральної шкоди), спричинені відсутністю усталеної судової практики, зумовлює актуальність досліджуваної проблеми. У статті встановлено положення українського законодавства, які визначають поняття паразитичних форм використання торговельних марок, запропоновано конкретизацію норм стосовно підстав права захисту власників свідоцтв на товарні знаки відповідно до законодавства ЄС, а також визначено усі можливі способи захисту порушеного права інтелектуальної власності на знаки товарів і послуг, передбачені різними законодавчими актами України. Дане дослідження становить інтерес для юристів, що практикують у справах захисту порушеного права інтелектуальної власності на знаки товарів і послуг.

Ключові слова: знак на товари і послуги, торговельна марка, паразитичний маркетинг, ризик змішування, способи захисту права інтелектуальної власності, недобросовісна конкуренція.

Юлія Васильевна Богач

Кафедра фінансового права
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
Киев, Украина

СПОСОБЫ ЗАЩИТЫ ТОРГОВЫХ МАРОК ОТ «ПАРАЗИТИЧЕСКОГО» ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Аннотация. Отсутствие в украинском законодательстве единого четкого перечня способов защиты права интеллектуальной собственности на знаки товаров и услуг, а также низкая частота применения или недостаточная эффективность отдельных предусмотренных законодательством способов защиты (в частности, возмещения морального вреда), вызванные отсутствием устоявшейся судебной практики, обуславливает актуальность исследуемой проблемы. В статье установлены нормы украинского законодательства, которые определяют понятие паразитических форм использования торговых марок, предложена конкретизация норм относительно оснований права защиты владельцев свидетельств на товарные знаки в соответствии с законодательством ЕС, а также определены все возможные способы защиты нарушенного права интеллектуальной собственности на знаки товаров и услуг, предусмотренные различными законодательными актами Украины. Данное исследование представляет интерес для юристов,

практикуючих в сфері захисту порушеного права інтелектуальної власності на знаки товарів і послуг.

Ключевые слова: знак на товари і послуги, торгова марка, паразитический маркетинг, ризик змішування, способи захисту права інтелектуальної власності, недобросовісна конкуренція.

Yuliia V. Bohach

*Department of Finance Law
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

PROTECTION MEANS OF TRADEMARKS IN AMBUSH MARKETING CASES

Abstract. *The topicality of research lies in the problem which is caused by the absence of the unique list of protection means for intellectual property on trademarks and services in Ukrainian legislation and also the low application frequency or insufficient efficiency of separate provided by legislation means (in particular, compensation of moral damages), which is reasoned with absence of well-established jurisprudence. In this article, we marked legal definitions of ambush marketing forms of using trademarks, offered concretization of norms in accordance with legislative regulation of basis for intellectual property right protection according to EU legislation, and all possible protection means for rights violation of intellectual property trademarks and services, established in different Ukrainian legislative acts. This research is of interest to lawyers, who are practicing in cases of intellectual property rights violation of trademarks and services.*

Keywords: trademark and services sign, trademark, ambush marketing, risk of confusion, means of intellectual property protection, unfair competition.

ВСТУП

Імітація відомої торговельної марки для реалізації конкурентної продукції є поширеним порушенням права інтелектуальної власності.

На сьогодні видано вже понад 200 тис. свідоцтв на знаки для товарів і послуг. Розмаїття торговельних марок ускладнює процес вибору споживачем потрібних йому товарів і послуг. Саме тому виробники намагаються створити оригінальні торгові знаки, які б виділили саме їхню продукцію серед конкурентів. Отже, саме торговельна марка є орієнтиром, своєрідною візитівкою на ринку товарів і послуг [1]. Справді, знаки є корисними як для суб'єкта господарювання, так і споживача. Адже торговельні марки формують і зміцнюють позитивний імідж компанії, роблять можливою чітку сегментацію ринку (визначення своєї цільової групи споживачів з метою цілеспрямованого впливу на неї, що дає змогу економити кошти порівняно з маркетинговими витратами на «освоєння» всього ринку); зрештою, вони забезпечують стимулювання збу-

ту, зростання прибутковості фірми та підвищення її конкурентоспроможності. А для споживачів вони виступають гарантими наявності у товару певних корисних властивостей і відповідного рівня якості, а тому полегшують вибір потрібного продукту на ринку [2].

У гонитві за прибутком, орієнтуючись на споживчий попит і побоюючись при цьому ризику та невдач, недобросовісні підприємці грають на популярності відомих знаків [3]. Вони вдаються до імітації товарного знаку чи упаковки з метою створення у споживача на рівні підсвідомості асоціації з уже відомим йому брендом, що користується довірою на ринку.

Зазвичай продукція фірм-паразитів не вирізняється високою якістю, однак основною причиною попиту є привабливі ціни. Недобросовісні суб'єкти господарювання часто застосовують аргументацію, що їхній продукт є дешевшим аналогом дорогого бренду, висока вартість якого пояснюється лише витратами на рекламу. Інші ж не знижують вартість продукції, а розповсюджують її за високими цінами, використовуючи схоже позначення відомого товарного знака. Такі компанії розраховують на неухважність покупців, які не в змозі до деталей розрізнити дизайн упаковки чи можуть не помітити різниці декількох літер у назві продукту. Нерідко споживач несвідомо купує підробку, вважаючи, що це або зміна дизайну відомого йому бренду, або інший товар тієї самої компанії.

Дії, описані вище, є прикладами паразитичного використання торговельних марок, що визначено законодавством як акти недобросовісної конкуренції. Така діяльність у першу чергу має негативний вплив на репутацію виробника оригінального товару. Незадоволені споживачі, скориставшись продукцією недобросовісного продавця, втратять довіру до продуктів із справжнім товарним знаком відомої та перевіреної компанії. Однак саме ці споживачі можуть допомогти виробнику якісної продукції захистити своє право на товарний знак і відновити репутацію, повідомляючи про такі акти недобросовісної конкуренції на ринку [4].

Власник зареєстрованої торговельної марки може захистити свої права в адміністративному чи судовому порядку. Належна реалізація прав інтелектуальної власності на торговельні марки розглядається світовою спільнотою як невід'ємна умова ефективного розвитку економіки, важливий фактор підвищення конкурентоспроможності продукції, захисту від недобросовісної конкуренції, а усунення недоліків у правовому регулюванні охорони торговельних марок є одним із завдань законопроектної роботи у даній сфері [5].

Українське законодавство розвивається, імплементуючи норми законодавства ЄС, та передбачає різноманіття правових способів захисту. Однак часто позивачі у справах використовують не всі можливі способи захисту права інтелектуальної власності на знаки для товарів і послуг. Це спричинило відсутність усталеної судової практики в окремих питаннях. З метою підвищення рівня обізнаності суб'єктів господарювання та юристів-практиків у даній статті ми висвітлимо усі можливі способи захисту, що передбачені українським законодавством.

1. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

У ході дослідження застосовувалися теоретичні методи аналізу, синтезу та порівняння. Зокрема, проведено аналіз судової практики з приводу застосування різноманітних способів судового захисту права інтелектуальної власності на знаки для товарів і послуг. Порівняльно-правовий метод застосовувався при проведенні порівняльного дослідження українського та європейського законодавства і судової практики.

При написанні роботи комплексно аналізувалися праці вчених у галузі інтелектуальної власності та економіки, а саме досліджено працю С. В. Степаненка щодо форм паразитичного маркетингу з економічної точки зору [2]. За допомогою методу системного синтезу, наведені вченим дефініції співставлено з положеннями законодавства України та виявлено конкретні законодавчі норми, що відповідають формам паразитичного використання торговельних марок.

Для детального вивчення поняття «ризик змішування» було досліджено працю Г. О. Андрощука, який також окреслив проблемні аспекти проведення експертизи у справах про недобросовісну конкуренцію [6]. Для порівняння захисту права інтелектуальної власності за правом України та іноземних держав, було розглянуто праці О. А. Рассомахіної [5], А. А. Герца [7] та закордонних дослідників, зокрема праці Т. Шуберта стосовно порушення права інтелектуальної власності [8], Л. МакДонага про розвиток європейського права інтелектуальної власності на товарні знаки [9] та ін.

У ході дослідження опрацьовано національні та міжнародні правові акти, серед яких важливе значення мають такі акти, як Паризька конвенція про охорону промислової власності [10], Директива Європейського парламенту і Ради «Про зближення законодавств держав-членів відносно товарних знаків та знаків обслуговування» [11], Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» 1994 р. [12], Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» 1996 р. [13], а також інші нормативно-правові акти, в яких закріплено форми та способи захисту права інтелектуальної власності на торговельні знаки.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

2.1 Визначення паразитичних форм використання знаків на товари і послуги відповідно до законодавства

В Україні охорона товарних знаків регулюється насамперед Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [12]. У ст. 1 Закону поняття «знак» визначено як позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від товарів і послуг інших осіб. У ч. 3 ст. 5 «Умови надання правової охорони» зазначено, що право власності на знак засвідчується свідоцтвом. Відповідно, правова охорона забезпечується лише офіційно зареєстрованим торговим знакам, які мають передбачені законодавством свідоцтва.

Оскільки метою даної статті є визначення способів захисту торговельних марок від паразитизму, то варто визначити, які позначення є «марками-паразитами».

В ч. 2 ст. 5 Закону України встановлено: «Об'єктом знака може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, у тому числі власні імена, літери, цифри, зображувальні елементи, кольори та комбінації кольорів, а також будь-яка комбінація таких позначень...».

Це означає, що предметом позову проти незаконного використання торгової марки може бути не ідентичне її копіювання, а використання будь-якого схожого елемента, що є об'єктом знака. Аналогічний висновок можна зробити з аналізу положень ч. 5 ст. 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». Норма передбачає право власника свідоцтва забороняти іншим особам без його згоди використовувати не лише зареєстрований знак стосовно зазначених у свідоцтві або споріднених товарів і послуг, але й будь-яке позначення, що має схожість із зареєстрованим знаком (знову ж таки, як для наведених у свідоцтві, так і споріднених товарів і послуг), якщо внаслідок такого використання можна ввести в оману щодо особи, яка виробляє товари чи надає послуги, або ці позначення і знак можна сплутати.

Аналізуючи положення ст. 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [13], робимо висновок, що формами-паразитами торговельної марки є не лише ідентичні знаки, а й позначення, які схожі на торговельну марку суб'єкта господарювання і використовуються без його дозволу, що в результаті призвело чи може призвести до змішування з діяльністю цього суб'єкта господарювання. Відповідно, використання таких позначень визнається Законом неправомірним.

2.2 Визначення «ризиків змішування»

Відповідно до положень Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883 р.: «країни Союзу зобов'язані забезпечити громадянам країн, що беруть участь у Союзі, ефективний захист від недобросовісної конкуренції» [10]. Тут же визначено дії, які можна вважати недобросовісними, а саме такі, що будь-яким способом здатні викликати змішування відносно підприємства, продуктів чи промислової або торговельної діяльності конкурента.

Але чи встановлені якісь чіткі критерії для визначення цієї схожості, що свідчить про порушення права власника торгової марки? У доктрині існує декілька різновидів «змішування». Зокрема, це поняття не обмежується лише відношенням щодо походження товару. Розрізняють спонсорське змішування та стосовно «приналежності до організації». Перше можливе, коли недобросовісний підприємець використовує відомий знак для оформлення абсолютно несуміжного товару, а споживач сприймає це як зв'язок між відомою компанією і продуктом

іншого виробника, який, начебто, «zasлужив» спонсорську увагу відомого бренду. Про приналежність до організації можна говорити тоді, коли у споживача складається враження, наче товар зі схожим знаком є новою продукцією відомої йому фірми [6].

Директива ЄС No 2008/95/ЄС визначає поняття схожості з аналізу ризику змішування. «Ризик змішування повинен виступати особливою умовою охорони; його оцінка залежить від багатьох факторів, зокрема і від рівня відомості знака на ринку, від асоціації, яка проводиться між знаком і використовуваним чи зареєстрованим позначенням, від ступеня схожості і між товарами та послугами, які вони позначають. Положення про засоби встановлення ризику змішування, зокрема і про тягар доведення належить визначати національними процедурними правилами...» [11]. В Україні у справах про захист прав на торговельну марку (знак на товари та послуги) проводиться судова експертиза.

Вищезгадані норми є необхідними для захисту прав і законних інтересів власника торгової марки, адже на практиці відомо чимало прикладів неправомірного використання схожих позначень з метою збуту власної продукції під виглядом відомого бренду. Така діяльність в економіці отримала назву «паразитичного маркетингу». Маловідомі підприємства-паразити вдаються до імітації дизайну упаковки, логотипу, фірмового найменування та навіть елементів іміджу та рекламного образу популярних на ринку компаній чи їх окремих продуктів. Таким чином, вони крадуть позитивні асоціації споживачів із відомим брендом – неправомірно використовують ділову репутацію суб'єкта господарювання. Так, відповідно до ч. 1 ст. 33 Господарського кодексу України неправомірним використанням ділової репутації суб'єкта господарювання визнаються:

- неправомірне використання чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки;
- неправомірне використання товару іншого виробника;
- копіювання зовнішнього вигляду виробу іншого виробника;
- порівняльна реклама [14].

Для цього недобросовісні компанії використовують:

- співзвучні назви – фонетична схожість;
- назви з аналогічним чи антонімічним змістом – семантична схожість;
- подібні до оригіналу букви чи знаки – візуальна схожість (відповідно до п. 4.3.2.6 Правил складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг) [15].

Так, у 2009 р. розпочався спір Gucci vs. Guess, який тривав чотири роки. Gucci подали два позови: у Нью-Йорку та в Мілані проти компанії-відповідача, звинувативши Guess у копіюванні лого для серії взуття, а саме, використання літери «G». Таке обвинувачення в недобросовісній конкуренції та порушенні права власника торгової марки суди розглянули зовсім по-різному: у Нью-Йорку позов було задоволено й присуджено \$ 4,7 млн компенсації, а в Мілані суд став на сто-

рону бренду Guess, визнавши, що використання літери «G» є широко розповсюдженим у fashion-індустрії. З наведеної ситуації можемо зробити висновок, що узгодженої судової практики з даного виду спорів у світі ще немає, а тому вкрай важливими є стратегія доказування своєї позиції сторонами спору.

Окрім текстової імітації, досить часто недобросовісні конкуренти працюють над позначенням зі схожим дизайном [16]. Зокрема, елементами імітації стають колір або гама кольорів, розташування деталей на упаковці, форма упаковки. Часто текст і дизайн імітуються комплексно. Конкуренти можуть використовувати паразитичні форми торговельних марок для збуту ідентичної продукції у випадку прямої конкуренції з оригінальною маркою (наприклад, зубні пасти «Aquafresh» і «Aquarelle»), а можуть розширювати чужий бренд на невластиві йому товари. Так, свого часу з'явилась зубна паста «Orbit», яка не належала первинному виробнику жувальної гумки [2].

2.3 Визначення поняття «посягання» на права власника свідоцтва на товарний знак

Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» не передбачено конкретних дій недобросовісного користувача товарного знака, за які встановлювалася би цивільно-правова, кримінальна чи адміністративна відповідальність. Натомість ст. 20 наділяє власника свідоцтва необмеженим правом захисту свого знака: «Будь-яке посягання на права власника свідоцтва, передбачені статтею 16 цього Закону, в тому числі вчинення без згоди власника свідоцтва дій, що потребують його згоди, та готування до вчинення таких дій, вважається порушенням прав власника свідоцтва, що тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством України». Дана норма містить відсилку до ст. 16, де передбачені конкретні права власника свідоцтва, про які ми вже згадували раніше. Відповідно, посягання на ці права і тягне відповідальність. Але як правильно тлумачити «посягання»? Власник торгової марки може і не здогадуватися, що його права порушуються, оскільки Закон не встановлює чітких дій, які можуть розцінюватися як посягання. Або ж, навпаки: власник свідоцтва може зловживати своїм правом захисту торгового знака, подаючи до суду необґрунтовані позови. В результаті суди будуть перевантажені безперспективними справами, а відповідачі не зможуть спокійно займатися господарською діяльністю. З іншого боку, межі захисту прав встановлювати не можна, оскільки законодавець не здатний передбачити абсолютно кожного можливого правопорушення. В українському законодавстві варто окреслити дії, які власник свідоцтва на знак може вважати посяганням на свої права [7]. Таку норму позивач зможе використовувати як підставу для позову в обґрунтуванні своїх позовних вимог, що полегшить процес його звернення до суду.

Зокрема, такі дії визначені в Директиві «Про зближення законодавств держав-членів відносно товарних знаків та знаків обслуговування». Згідно з цим документом заборонено:

- розмішувати відповідне позначення на товарах чи на їх упаковці;
- пропонувати товари, вводити їх в обіг чи зберігати в цих цілях або пропонувати чи надавати послуги під відповідним позначенням;
- здійснювати імпорт чи експорт товарів під відповідним позначенням;
- використовувати відповідне позначення в офіційних документах і рекламі [11].

Варто зазначити, що перелік посягань на права власника торгового знака не є вичерпним. Така конкретизація спрямована на швидкий та ефективний захист прав власників на знаки. Дана норма не повинна стати обмеженням його права на захист, а тому потрібно додати положення ст. 20 Закону [12], трансформувавши його, наприклад, таким чином: «...даний перелік не є вичерпним. Посягання в будь-якій іншій формі тягне відповідальність, передбачену законодавством України».

2.4 Способи захисту права інтелектуальної власності на торговельну марку

В ч. 2 ст. 20 Закону [12] передбачено наслідки, які виникають у результаті посягання на права власника свідоцтва. Насамперед, власник свідоцтва вправі вимагати припинення порушення та відшкодування заподіяних збитків. Він може також вимагати, аби порушник усунув з товару чи його упаковки незаконно використаний знак чи позначення, що схоже з ним до ризику сплутання. Більше того, власник свідоцтва може вимагати знищення виготовлених зображень знака або схожого з ним до ризику сплутання позначення. За згодою власника свідоцтва, вимагати поновлення його порушених прав також може особа, яка придбала ліцензію.

В ст. 21 Закону визначено, що захист прав може здійснюватися у судовому та іншому встановленому законом порядку.

2.4.1 Позасудовий порядок захисту

Зазвичай адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності здійснюється шляхом звернення до Антимонопольного комітету України (АМКУ), який здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, законів України «Про антимонопольний комітет України» [17], «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів. АМКУ розглядає справу щодо неправомірного використання позначення в контексті порушення правил добросовісної конкуренції. Заявник у своєму зверненні може вимагати вчинення дій, що охоплюються повноваженнями АМКУ, а саме, визнання факту недобросовісної конкуренції та припинення такої діяльності, накладення штрафів та конфіскації товарів з неправомірно використаним позначенням і копій виробів іншого суб'єкта господарювання.

Якщо АМКУ визнає певні дії порушника неправомірним використанням позначення, то заявник може звернутись до суду з позовом про відшкодування збитків, заподіяних неправомірними діями порушника. А отже, можливо поєднувати різні способи захисту для досягнення максимально ефективного результату, тобто захисту своїх порушених прав. Варто також згадати певні особливості різних способів захисту, а саме:

- АМКУ може розглядати справу ширше вимог заявника, тоді як суд не вправі виходити за межі позовних вимог;
- рішення АМКУ може бути оскаржене у суді;
- АМКУ може розглядати справи лише між конкурентними суб'єктами господарювання [18].

А тому кожен обирає той спосіб захисту, який найповніше зможе задовольнити його вимоги та відновити порушене право.

В Україні не раз доводилося захищати своє право на торговельну марку «Raffaello» італійській компанії Soremartec Italia-Gruppo Ferrero. Зокрема, у 2005 р. було виявлено акт недобросовісної конкуренції з боку непрямих конкурентів, які займалися не солодощами, а виробництвом та реалізацією шампанського «Raffaell», елементи обгортки якого композиційно та графічно імітували дизайн упаковки цукерок «Raffaello». Тоді АМКУ припинив недобросовісну діяльність з боку ДП «Севастопольський виноробний завод» і ТОВ «ГД “Маркет-Груп”».

У 2009 р. ТОВ «Віва» виплатило штраф у розмірі 300 тис. грн за виробництво та реалізацію цукерок «Extaza» і «Місячний Рафаель» в упаковці, яка за своїм дизайном була дуже схожою до солодощів «Raffaello». У 2010 р. АМКУ знову виявив та припинив акт недобросовісної конкуренції ТОВ «Віва» стосовно італійської корпорації [2].

2.4.2 Способи судового захисту

Законодавством України передбачено також способи судового захисту права інтелектуальної власності на торговельні знаки. Саме тому у 2017 р. компанія Soremartec Italia-Gruppo Ferrero вже захищала свої права у суді. Цього разу компанія подала позов проти власника магазину під назвою «Raffaello», оскільки відповідач використав у назві їхню торговельну марку, копіюючи позначення у графічному відношенні: позначення виконане таким же оригінальним шрифтом та кольором, що й елемент торговельної марки; позначення «Raffaello» на вивісці магазину супроводжувалося декоративним елементом вивіски – округлою візерунковою рамкою золотистого кольору, що нагадувало візерункову овальну рамку золотистого кольору у торговельній марці. Відповідач посилався на те, що він не є конкурентом компанії, оскільки не виробляє схожі солодощі, а лише реалізовує оригінальну продукцію. Господарський суд Миколаївської області повністю задовольнив позов, зобов'язуючи відповідача припинити використання

позначення, схожого настільки, що його можна сплутати із торговельними марками, зокрема, припинити його застосування у діловій документації, під час пропонування та надання послуг із продажу та реалізації кондитерських виробів, застосування на вивісці, у тому числі зобов'язати фізичну особу – підприємця демонтувати вивіску магазину [19].

Дана справа є яскравим прикладом використання такого способу судового захисту, передбаченого ст. 16 Цивільного кодексу [20] та ст. 20 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», як припинення дії, яка порушує право.

Господарський суд Одеської області, розглянувши справу за позовом ТОВ «ОНИСС» до ТОВ «Одесспродукткомплекс», ТОВ «Хаме УК Трейд», повністю задовольнив позов та зобов'язав відповідачів припинити недобросовісну конкуренцію відносно ТОВ «ОНИСС». Конкретно було заборонено використовувати при виробництві товарів та введенні їх в цивільний оборот етикетки для м'ясних консервів, які за кольоровою гамою, розташуванням написів (назва продукту, вказівки на склад продукту, на товарну підгрупу продукту) та шрифтовою графікою схожі з етикетками позивача. Суд також постановив вилучити у недобросовісних конкурентів етикетки, схожі з етикетками позивача, та зобов'язав відповідачів вилучити з цивільного обороту товари, що оформлені етикетками, схожими з етикетками позивача, та змінити етикетки товарів на такі, що не будуть схожі з етикетками, що використовуються позивачем, і не будуть викликати плутанину та змішування з товарами позивача [21].

Як бачимо, в даній справі позивач використав декілька способів судового захисту: припинення дії, яка порушує право, та відновлення становища, яке існувало до порушення. Інколи позивач вдається лише до першого способу захисту, не знаючи про можливість відновлення свого становища, яке існувало до порушення, а суд, у свою чергу, діє в межах позовних вимог. Судова практика показує, що можливо зобов'язати недобросовісного суб'єкта господарювання не лише знищити вироблені зображення, але й вилучити з цивільного обігу товари, які містять такі позначення. А це право прямо передбачено в ст. 25 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». У разі визнання вчинення порушень, передбачених статтями 4 і 6 цього Закону, органи АМКУ або особи, права яких порушені, мають право звернутися до суду із позовом про вилучення відповідних товарів із неправомірно використаним позначенням, копій виробів іншого суб'єкта господарювання і у виробника, і у продавця [13]. На нашу думку, доцільно додати положення даної норми в ч. 2 ст. 20 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».

Цікавим та найбільш поширеним способом захисту інтелектуальної власності на торговельну марку є відшкодування шкоди. Вивчаючи питання, про яке саме відшкодування шкоди іде мова, були проаналізовані положення Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України та судова практика.

У п. 1 ст. 225 Господарського кодексу України визначається склад збитків, а саме: до складу збитків, що підлягають відшкодуванню особою, яка допустила господарське правопорушення, включаються:

- додаткові витрати (штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною;
- неодержаний прибуток (втрачена вигода), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною;
- матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом [14].

У справі за позовом ТОВ «Бізнес Вин» позивачу вдалося довести, що відповідач – ЗАТ «Ізмаїльський Винзавод» – не мав будь-яких правових підстав для використання упакування для вина з елементами, подібними до елементів, використаних для схожого за призначенням упакування ТОВ «Бізнес Вин», а тому дії відповідача, які полягають у використанні під час виробництва алкогольної продукції упакування («Пюр-Пак»), зовнішній вигляд якої з розташуванням позначень та кольоровою гамою схожий до ступеня змішування з продукцією ТОВ «Бізнес Вин», є порушенням, передбаченим ст. 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» у вигляді неправомірного використання оформлення упакування товару. Господарський суд Одеської області присудив на користь позивача 2 355 706,08 грн неодержаного прибутку (втраченої вигоди) [22].

Відомо чимало випадків, які свідчать про сприятливу позицію Європейського суду щодо присудження справедливої сатисфакції (зокрема, відшкодування моральної шкоди) при порушенні авторських прав [23], а тому є всі шанси на позитивну практику вирішення спорів про захист ділової репутації та присудження матеріальної компенсації моральної шкоди також і юридичним особам.

Українська судова практика не знає випадків присудження обґрунтованої матеріальної компенсації моральної шкоди за виробництво та реалізацію продукції під імітаційною торговельною маркою. Однак, як уже було зазначено, такий вид відшкодування збитків прямо передбачений законодавством України. Українські суди поки що успішно реалізують практику встановлення морального відшкодування фізичним особам за порушення їхніх авторських прав. Проте це не означає, що практику неможливо змінити. Існує законодавчий механізм, який підлягає застосуванню. Самостійно суд не зможе встановити необхідну суму, але для цього проводиться судова експертиза з визначення моральної шкоди. Основним фактором, який впливає на позитивне чи негативне рішення, є стратегія доказування та безпосередньо докази наявності моральної шкоди.